

до наказу від _____ 2021 р. № _____

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ
УКРАЇНИ**

Кафедра банківської справи та страхування

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан факультету аграрного менеджменту

Остапчук А.Д. _____

13.05. 2021 р.

“СХВАЛЕНО”

на засіданні кафедри _банківської справи та страхування

_____
Протокол №13 від 02.06. 2021 р.

Завідувач кафедри

_Худолій Л.М. _____

”РОЗГЛЯНУТО”

Гарант ОП ”Менеджмент”

____ Луцьк В.В. _____

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Фінанси, гроші та кредит

Спеціальність **073-** Менеджмент

освітня програма «Менеджмент»

Розробники: зав. кафедри банківської справи та страхування, д.е.н., проф.

Худолій Л.М., доц кафедри, к.е.н. **Файчук О.В.**

_____
(посада, науковий ступінь, вчене звання)

Київ – 2021 р.

Опис навчальної дисципліни

Фінанси, гроші та кредит

Галузь знань, напрям підготовки, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень		
Галузь знань	07 Управління та адміністрування	
Спеціальність	073-менеджмент	
Освітній ступінь	бакалавр	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	За вибором	
Загальна кількість годин	_____120_____	
Кількість кредитів ECTS	_____ 4 _____	
Кількість змістових модулів	_____ 3 _____	
Курсовий проект (робота)	_____ - _____	
Форма контролю	екзамен	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання		
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Рік підготовки	1	_____ 1 _____
Семестр	2 _____	_____ 2 _____
Лекційні заняття	15 год.	_____ 6 _____ год.
Практичні, семінарські заняття	15 год.	_____ 6 _____ год.
Лабораторні заняття	- год.	_____ - _____ год.
Самостійна робота	90 год	_____108_____ год.
Індивідуальні завдання	-	_____ - _____ год.
Кількість тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних самостійної роботи студента –	_____2 год. _____ 6 год.	

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета : формування у майбутніх менеджерів цілісної системи знань щодо сутності грошей, фінансів і кредиту та набуття навичок аналізу різних аспектів грошово-кредитної та фінансової політики, оволодіння практикою використання грошово-кредитних та фінансових інструментів для розв'язання фінансових проблем в державі та у бізнесі.

Завдання: визначення сутності і форм прояву грошових і фінансових відносин, механізмів їх регулювання в державі і на рівні суб'єктів господарювання, засвоєння закону грошового обігу, розуміння механізмів його дії, наслідків встановлення кон'юнктури на фінансовому ринку і вибору відповідних фінансових інструментів для ефективного розвитку бізнесу і поліпшення соціально-економічного стану в країні.

У результаті вивчення навчальної дисципліни фахівець з менеджменту повинен

знати:

сутність, функції і види грошей; специфіку, функції і складові фінансів; історію розвитку грошових і фінансових відносин; теорії грошей; закони грошового обігу; принципи і завдання фінансово-грошової політики; складові грошово-кредитного і фінансового механізмів та їх інструменти .

вміти:

показати роль грошей та фінансів у системі відтворення; аналізувати сучасну грошово-кредитну і фінансову політику держави та виявляти її вплив на економіку і соціальне становище в країні; моделювати нормальну та кризову фінансові ситуації та бачити вихід із останньої; будувати моделі фінансових відносин та управління фінансовою системою держави; визначати джерела фінансових ресурсів домогосподарств і держави; розкривати взаємозв'язок фінансів держави, підприємств і домогосподарств; моделювати грошові потоки в сферах фінансів; аналізувати державний бюджет; вміти обирати відповідні методи та інструменти для залучення фінансових ресурсів на фінансовому і грошовому ринках.

Студент набуває компетентності:

• загальні компетентності (ЗК):

- ЗК 3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу, синтезу;
- ЗК 5. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності;

•ЗК 11. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації

• **фахові (спеціальні) компетентності (ФК):**

- СК 1. Здатність визначати та описувати характеристики організації;
- СК 2. Здатність аналізувати результати діяльності організації, зіставляти їх з факторами впливу зовнішнього та внутрішнього середовища;
- СК 7. Здатність обирати та використовувати сучасний інструментарій менеджменту;
- СК 11. Здатність створювати та організовувати ефективні комунікації в процесі управління;
- СК 12. Здатність аналізувати й структурувати проблеми організації, формувати обґрунтовані рішення.

3. Програма та структура навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Сутність, функції грошей та грошовий оборот.

Тема 1. Необхідність, сутність та еволюція грошей. Мета і завдання курсу “Фінанси, гроші та кредит”. Етимологія слова “ гроші ”. Гроші, як економічна категорія. Процес виникнення грошей. Раціоналістична і еволюційна наукові концепції походження грошей та наслідки їх застосування. Процес виникнення грошей. Функції грошей. Види грошей та їх вартість. П’ять основних функцій грошей. Форми грошей за критерієм матеріально-речового змісту-повноцінні і неповноцінні гроші. Еволюція форм і видів грошей. Види готівкових і безготівкових грошей. Відмінності золотих грошей від паперових. Види кредитних грошей. Вартість грошей.

Тема 2. Грошовий оборот:структура та закони його регулювання. Сутність і структура грошового обороту. Мікро- і макроекономічний аспекти грошового обороту. Модель сукупного грошового обороту і грошові потоки. Грошова маса і її елементи. Контроль за грошовою масою як частина економічної політики держав. Характеристика грошової маси. Грошові агрегати та їх економічний зміст. Структура української грошової маси. Грошова база. Швидкість обігу грошей. Чинники, що впливають на швидкість грошової бази. Закон грошового обігу. Грошово-кредитний мультиплікатор. Фактори впливу на мультиплікатор. Методи стабілізації грошей

Змістовий модуль 2. Грошовий ринок, грошові системи, інфляція і кредит.

Тема 3. Грошовий ринок. Грошові системи, їх елементи та типи

Економічна сутність грошового ринку. Інструменти грошового ринку. Суб’єкти грошового ринку. Структуризація грошового ринку за різними ознаками. Сегменти грошового ринку. Модель грошового ринку. Кон’юнктура грошового ринку. Попит і мотиви його формування, фактори впливу на попит. Пропозиція грошей та механізм її реалізації. Рівновага

монетарного ринку та шляхи її досягнення . Економічна сутність грошової системи. Складові грошової системи. Грошова одиниця. Українська гривня. Види державних грошових знаків в Україні. Валютний курс як співвідношення між грошовими одиницями різних країн. Види курсів. Порядок емісії та обігу грошових знаків. Регламентация безготівкового грошового обороту. Центральний банк як основний елемент грошової системи та валютного регулювання країни. Типи грошових систем за різними ознаками. Види грошово-кредитної політики. Етапи творення грошової системи України.

Тема 4. Інфляція: сутність, причини, типи, способи подолання. Економічна сутність інфляції і форми її прояву. Причини її утворення. Типи інфляції. Характеристика української інфляції 90-х рр. XX ст. Способи подолання інфляції. Вимірювання рівня інфляції. Економічні та соціальні наслідки інфляції. Способи подолання інфляції.

Тема 5. Кредит: форми і види Економічна сутність кредиту. Основні принципи банківського кредитування. Функції кредиту. Товарна і грошова форми кредиту. Види кредитів. Види банківського кредиту. Відсоток за кредит. Нарахування плати за кредитами. Специфіка кредитування сільськогосподарських підприємств.

Змістовий модуль 3. Сутність фінансів, фінансова система, фінансова політика та державні фінанси, фінанси домогосподарств.

Тема 6. Сутність фінансів, їхні функції та роль у суспільстві Етимологія слова ” фінанси ”. Економічні передумови та історичний аспект виникнення фінансів. Фінанси як специфічна форма суспільних відносин. Суб’єкти цих відносин. Сутність фінансів та їхні функції. Роль фінансів як регулятора економічних та соціальних процесів у суспільстві, фінансова система і принципи її структурування. Внутрішня будова фінансової системи. Сфери і ланки фінансової системи. Організаційна структура фінансової системи держави. Державне регулювання фінансових відносин. Система управління фінансами в Україні. Функції основних суб’єктів управління фінансами в Україні. Форми і методи реалізації фінансової політики та її складових у різних сферах. Поняття фінансового механізму та його елементи і роль у реалізації фінансової політики. Методи, важелі та інструменти фінансового механізму.

Тема 7. Державні фінанси, бюджет та бюджетна система. Сутність державних фінансів. Ланки державних фінансів. Державні доходи, державні видатки, державний кредит. Рівні державних фінансів. Державний бюджет: сутність і призначення. Структура доходів і видатків Державного бюджету. Бюджетна система України. Бюджетний устрій. Взаємовідносини між бюджетами Бюджетний процес

Тема 8. Фінанси домогосподарств. Сутність домогосподарств. Їх динаміка та структура в Україні. Фінансові ресурси домогосподарств та їх структура. Бюджет домогосподарств. Джерела формування фінансових ресурсів домогосподарств. Напрями використання фінансових ресурсів домогосподарств. Заощадження домогосподарств і фактори впливу на них.

Змістові модулі дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Сутність, функції грошей та грошовий оборот.												
Тема 1. Необхідність, сутність та еволюція грошей. Функції грошей. Види грошей та їх вартість..	14	2	2			10	14	1				13
Тема 2. Грошовий оборот:структура та закони його регулювання	26	2	2			22	26	1				25
Разом за змістовим модулем 1	40	4	4			32	40	1	1			38
Змістовий модуль 2. Грошовий ринок, грошові системи, інфляція і кредит												
Тема 3. Грошовий ринок: особливості його функціонування і стабілізації. Грошові системи , їх елементи та типи.	10	2	2			6	10	1				9
Тема 4. Інфляція: сутність, причини, типи, способи подолання.	15	2	2			11	15	1				14
Тема 5. Кредит: форми і види	15	2	2			11	15		1			14
Разом за змістовим модулем 2	40	6	6			28	40	2	2			36
Змістовий модуль 3. Сутність фінансів, фінансова система, фінансова політика, державні фінанси, фінанси домогосподарств.												
Тема 6. Сутність фінансів, їхні функції та роль у суспільстві. Фінансова система і	10	2	2			6	10	1				9

фінансова політика.												
Тема 7. Державні фінанси, бюджет та бюджетна система.	20	2	2			16	20		1			19
Тема 8. Фінанси домогосподарств	10	1	1			8	10					10
Разом за змістовим модулем 3	40	5	5			30	40	1	2			37
Усього годин	120	15	15			90	120	6	6			108

4. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Необхідність, сутність та еволюція грошей. Функції грошей. Види грошей та їх вартість.	2
2.	Грошовий оборот: структура та закони його регулювання .	2
3	Грошовий ринок: особливості його функціонування і стабілізації Грошові системи , їх елементи та типи.	2
4.	Інфляція: сутність, причини, типи, способи подолання.	2
5	Кредит: форми і види	2
6	Сутність фінансів, їхні функції та роль у суспільстві. Фінансова система і фінансова політика.	2
7	Державні фінанси, бюджет та бюджетна система.	2
8	Фінанси домогосподарств	1

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Не передбачено навчальним планом	

6. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
-------	------------	-----------------

1	Не передбачено навчальним планом	
2		
...		

В засвоєнні курсу „ Фінанси, гроші та кредит ” надзвичайно важливу роль відіграє не тільки активна участь студентів у проведенні лекційних і семінарських занять, а й їх самостійна робота. Тільки реальне поєднання всіх форм навчального процесу дає змогу забезпечити підготовку високо кваліфікованих спеціалістів з менеджменту, здатних ефективно працювати в умовах ринкової економіки, постійних змін на фінансових ринках.

Мета самостійної роботи студента – забезпечити розширення й поглиблення теоретичних і практичних знань у сфері грошово-кредитних і фінансових відносин; набути уміння застосовувати теоретичні знання при вирішенні конкретних завдань із фінансово-економічної практики; застосовувати сучасні наукові досягнення при організації державного регулювання фінансових відносин у всіх ланках фінансової системи.

У процесі самостійної роботи над курсом „Фінанси, гроші та кредит” студент повинен оволодіти як загальнонауковими методами теоретичного узагальнення категорій і понять (методів діалектичної та формальної логіки), так і спеціальними статистичними та економіко-математичними методами аналізу фінансових відносин. Самостійна робота студента повинна привчати його застосовувати сучасні методики економічного аналізу з використанням графіків, таблиць, діаграм, економіко-математичних методів та комп’ютерної техніки.

У роботі над навчально-програмним матеріалом дуже важливим є вміння студента самостійно підбирати літературні джерела з будь-якого проблемного питання фінансово-грошових відносин як у теоретичному, так і в практичному їх аспекті. Літературні джерела повинні включати повний список монографій, брошур, статей, нормативних документів, щодо того чи іншого проблемного питання. Процес формування літературних джерел передбачає складання картотеки на основі використання відповідних бібліотечних каталогів (систематичного каталогу наукової, навчальної та довідкової літератури університетської бібліотеки; каталогу періодичних видань, довідників і нормативних матеріалів – у читальному залі бібліотеки; систематичних каталогів інших бібліотек). Студент повинен знати, в яких періодичних виданнях публікуються статті з грошово-кредитних та фінансових питань. Найбільша кількість публікацій із фінансових проблем міститься в журналах: „ Фінанси України ”, „ Економіка України ”, „ Фінансова тема ”, „ Економічний часопис ”. Повний перелік статей, опублікованих у журналі за рік, друкується в останньому річному номері журналу. Статті на економічні теми публікуються також у газетах: „ Голос України ”, „ Урядовий кур’єр ”, „ Бізнес ”, „ Галицькі контракти ” та ін. Законодавчі документи публікуються у „ Відомостях Верховної Ради України

” та в інших періодичних виданнях (у тому числі в газетах „ Урядовий кур'єр” та „ Голос України ”). Статистична інформація міститься в спеціальних виданнях Держкомстату, Мінекономіки, Мінфіну, Державної фіскальної служби України.

7. Контрольні питання, комплекти тестів для визначення рівня засвоєння знань студентами.

Питання для дискусій

1. Визначення суті грошей, фінансів та кредиту різними вченими. Функції фінансів, грошей, кредиту.
2. Теорії грошей і можливі наслідки застосування їх у сучасних умовах.
3. Фінансова стабілізація: її ознаки на макро - і мікрорівнях економіки.
4. Сутність політик "дорогих" і "дешевих" грошей і можливі наслідки їх запровадження.
5. Оцінка структури грошової маси України за останні роки і наслідки такого структурування.
6. Грошово-кредитна політика України: сильні і слабкі сторони.
7. Фінансова політика України на сучасному етапі соціально-економічного розвитку.
8. Негативні явища у фінансовій політиці України, причини їх виникнення і можливі варіанти дій щодо їх недопущення .
9. Напрямок змін у бюджетному устрої і бюджетній системі України.
10. Можливі підходи до вирішення питання про підвищення ролі й значення бюджетних відносин у зміцненні економічної самостійності адміністративно-територіальних формувань.
11. Бюджетний процес: розгляд проектів бюджетів , їх затвердження та виконання.
12. Можливі варіанти повернення незаконно вивезених з України вітчизняних капіталів і використання їх для інвестування виробництва в Україні?
13. Ємність фінансового ринку України. Можливі варіанти шляхів прискорення формування ринку цінних паперів і підвищення його ролі в регулюванні ринкових відносин.
14. Політика лібералізації зовнішньої торгівлі та її вплив на фінансове становище України?
15. Можливі варіанти здійснення заходів щодо вдосконалення фінансового механізму зовнішньоекономічної діяльності для ефективнішого виконання ним функції із захисту вітчизняного виробництва і запобігання незаконному вивезенню вітчизняного капіталу з України.

Тематика рефератів

1. Процес виникнення грошей та їх сутність.
2. Розвиток форм грошей.

3. Функції грошей як засобу обігу і платежу. Які види кредитних грошей функціонують в економіці України?
4. Виконання функції грошей як міри вартості у сучасних умовах
5. Функції грошей як засобу нагромадження і як світових грошей
6. Основні засади кількісної теорії грошей
7. Кількісна теорія грошей у вченні Дж. Кейнса і його послідовників
- 8 Тенденції розвитку монетаризму і сучасна монетарна політика України
9. Сучасні засоби платежу, що застосовуються в Україні
10. Маса грошей і її агрегована структура в Україні
11. Закон грошового обігу і наслідки його недотримання .
12. Грошовий оборот в Україні.
13. Кон'юнктура українського грошового ринку.
14. Методи стабілізації грошової одиниці
15. Розвиток грошової системи в Україні.
16. Місце Національного банку в сучасній грошовій системі України.
17. Характеристика грошової системи України.
18. Причини валютних ризиків на валютному ринку.
19. Сутність інфляції та її вплив на соціально-економічний розвиток країни.
20. Механізм імпортованої в Україну інфляції.
21. Форми інфляції. Методи боротьби з інфляцією.
22. Грошова реформа в Україні: причини і наслідки.
23. Творення грошової системи в Україні.
24. Кредит: функції та роль в економіці
25. Класифікація кредитів. Сучасні види кредитування підприємницьких структур.
26. Специфіка кредитування сільськогосподарських підприємств в Україні.
27. Причини недостатнього кредитування аграрного сектора економіки України.
28. Фінанси, як економічна категорія. Їх роль у розвитку соціально-економічних відносин в Україні.
29. Взаємозв'язок фінансів з іншими економічними категоріями(грошима, кредитом, фінансовими ресурсами).
30. Внесок українських вчених у розвиток фінансової науки.
31. Сутність фінансової системи та її внутрішня та організаційна структури
32. Організаційна структура української фінансової системи.
33. Сучасна фінансова політика України
34. Функції Міністерства фінансів України та Національного банку України. На скільки добре вони виконуються?
35. Фінансовий механізм : сутність та його елементи.
36. Охарактеризувати фінансовий механізм агросектору України
37. Охарактеризувати державні фінанси України
38. Характеристика доходів Державного бюджету України у динаміці.
39. Динаміка і структура Державного бюджету за останні 3 роки.
- 40 Дефіцит Державного бюджету України і шляхи його подолання.
41. Удосконалення бюджетного процесу в Україні.

42. Страхування як специфічна сфера фінансових відносин, його суб'єкти і об'єкти.
43. Роль і значення страхування в ринкових умовах.
44. Кон'юнктура страхового ринку України.
45. Сутність домогосподарства і його відмінність від сім'ї.
- 46 Структура домогосподарств в Україні.
47. Доходи домогосподарств і їх джерела в Україні.
48. Оцінка структури витрат домогосподарств України.
49. Заощадження домогосподарств: тенденції і фактори впливу на них в Україні.
50. Ринок фінансових послуг та його сегментація.
51. Сукупна ємність українського ринку фінансових послуг

Зразок білета

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ			
ОС Бакалавр спеціальність 073 – «Менеджмент»	Кафедра <u>Банківської справи та страхування</u>	ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № 1	Затверджую Зав. кафедри
	2021-2022 навч. рік	з дисципліни «Фінанси, гроші і кредит»	(підпис) Худолій Л.М. 7.06.2022 р.
<i>Екзаменаційні запитання</i>			
1. Назвати функції фінансів і прокоментувати їх. Роль фінансів у суспільстві			
2. Яку суму грошей необхідно покласти на 6-ти місячний депозит, щоб отримати наприкінці терміну розміщення 3000 грн при ставці 14% річних та за умовою, що відсоток на відсоток не нараховується?			
<i>Тестові завдання різних типів</i>			
1. Товарообмінна операція у вигляді натурального обміну з передачею права власності на товар без здійснення платежу грошима носить назву.....			
2. Ризик- це			
3. Девальвація – це: а) збільшення курсу національних грошей щодо іноземних валют; б) зниження курсу національних грошей щодо іноземних валют; в) укрупнення національної грошової одиниці без зміни її найменування; г) немає правильної відповіді.			
4. Що є спільного між депозитними і електронними грошми: а) відсутність внутрішньої субстанціональної вартості; б) здійснюють оборот тільки внутрібанківської системи; в) здійснюють оборот тільки поза банківською системою; г) не мають спільних рис.			
5. Сукупність різноманітних фондів фінансових ресурсів, сконцентрованих у розпорядженні держави, господарських суб'єктів, окремих фінансових інститутів і населення для виконання покладених на них функцій і задоволення соціально - економічних потреб - це			
6. Строкові вклади і депозити входять до складу таких грошових агрегатів: а) M0; б) M1; в) M2; г) не входять до складу вказаних грошових агрегатів.			
7. Державний бюджет може розглядатися з позицій: а) сукупності економічних відносин між державою та юридичними і фізичними особами;			

Шкала оцінювання

Рейтинг студента	Визначення оцінки	
		Оцінка національна
90-100	ВІДМІННО - відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	Відмінно
74-89	ДОБРЕ - в загальному правильна робота з певною кількістю грубих помилок	Добре
60 - 63	ЗАДОВІЛЬНО - непогано, але зі значною кількістю недоліків	Задовільно
01-59	НЕЗАДОВІЛЬНО - потрібно працювати перед тим , як отримати залікпозитивну оцінку)	Незадовільно

Для визначення рейтингу студента (слухача) із засвоєння дисципліни **R_{дис}** (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації **R_{ат}** (до 30 балів) додається до рейтингу студента

(слухача) з навчальної роботи **R_{нр}** (до 70 бал): **R_{дис} = R_{нр} + 0,3R_{ат}**

11. Методичне забезпечення

1. Навчально-методичний комплекс з дисципліни «Фінанси, гроші та кредит» для підготовки фахівців ОС «Бакалавр» зі спеціальності 073 „ Менеджмент ”

2. <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=2256>

12. Рекомендована література

Базова

1. Демківський А.В. Гроші та кредит. Навчальний посібник - К.: Дакор, 2007 - 528 с.
2. Фінанси для фінансистів: підручник / Т.А.Говорушко - К.: Центр учбової літератури, 2013.- 612с.
3. Фінанси. Підручник / За ред..С.І.Юрія і проф.В.М.Федосова. - 2008.- 611 с.
4. Фінанси:курс для фінансистів. Навч. посібник / За ред. В.І. Оспіщева, К.: Знання, 2008,-562 с.
5. Худолій Л.М.Теорія фінансів. К.: Вид-во Європейського ун-ту, 2003 - 252

с.

6. Фінанси: курс для фінансистів. Підручник/ За ред. Буряка П.Ю, Жихор О.Б. К.: Знання, 2010,-528 с.
7. Гроші та кредит: Підручник /За ред.. Савлука М.І. - К.: КНЕУ, 2001.
8. Давиденко Н.М., Данилевська – Жугунісова О.Є. Підручник Фінанси. К.:ТОВ ЦП “Компринт”, 2014р. - 544с.

Допоміжна література

9. Закон України “ Про страхування ” від 07.03.1996.зі змінами і доповненнями.
10. Закон України “ Про банки і банківську діяльність ” від 20.03.2001 зі змінами і доповненнями// Закони України .-К:1996.Т.1.
11. Закон України ” Про цінні папери і фондову біржу ” від 18.06.91№1201-ХІІ/Відомості Верховної Ради України.-1998-№16.
12. Податковий кодекс України від 2 грудня 2010 р. К.:” Юридичний світ“ 2011.-576 с.
13. Бюджетний Кодекс України
14. Розвиток фінансів в умовах відкритої економіки:колективна монографія[М.М.Александрова, Н.Г. Виговська та ін.];за ред. проф. О.М. Петрука.- Житомир: ПП “ Рута”, 2012. - 416 с.
15. Мещеряков А.А. Організація діяльності комерційного банку.Навчальний посібник.-К.: Центр учбової літератури, 2007 - 608 с.
16. Лук’янов В.С.Сучасні фінансові ринки / В.С. Лук’янов. - К.:Знання, 2013.- 479с.
17. Фінансове посередництво: проблеми і перспективи розвитку: колективна монографія/За ред. проф.Васенка В.К.Черкаси: Вид-во ПП Чабаненко Ю.А.,2009. - 450 с.
18. Мамчур Р.М.Страхування: посібник. К.: ПП.” Компринт ”, 2015

13. Інформаційні ресурси

Інтернет-ресурси:

- Сайт Верховної Ради України rada.gov.ua/ru
- Сайт Міністерства фінансів України minfin.com.ua
- Сайт Кабінету Міністрів України www.kmu.gov.ua
- Сайт НБУ www.bank.gov.ua/
- Сайт Ліги страховиків України uainsur.com/
- Сайт Пенсійного фонду України www.pfu.gov.ua/
- <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=2256>